

KÉPES POLITIKAI
ÉS TÁRSADALMI
HETILAP

FŐSZERKESZTŐ:
VETŐ JÓZSEF

H. FŐSZERKESZTŐ:
BÁCSKAI LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST

VIII., GYULAI PÁL U. 14.
TELEFON: 137-660

POSTAFIÓK: BUDAPEST 8. PF 6

KIADJA:

A HÍRLAPKIADÓ
VÁLLALAT

FELELŐS KIADÓ:
CSOLLÁNY FERENC

TERJESZTI

A MAGYAR POSTA
ELŐFIZETHETŐ BÁRMELY
POSTAHIVATALNÁL,
A KÉZBESÍTŐKNÉL,

A POSTA
HÍRLAPÜZLETEIBEN
ÉS A POSTA KÖZPONTI

HÍRLAP IRODÁNÁL
BUDAPEST V.,

JÓZSEF NÁDOR TÉR 1. SZ.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

EGY HÓNAPRA 16,- FORINT
NEGYEDÉVRE 48,- FORINT
EGY ÉVRE 192,- FORINT

72.1873

ATHENAEUM NYOMDA
BUDAPEST

ROTÁCIÓS MÉLYNYOMÁS

FELELŐS VEZETŐ:
SOPRONI BÉLA

VEZÉRIGAZGATÓ

INDEX 25 817

Meg nem rendelt fényképe-
kért és kéziratokért a szer-
kesztőség nem vállal felelősé-
get.

A címlapon:

Olimpiai csillagok

Tudósítások az olimpiai
eseményekről
a 10-13. oldalon

Fotó:

MTI KULFOLDI
KÉPSZOLGÁLAT

A hátapon:

Dr. Fenyvesi Csabának
dr. Csanádi Árpád
adta át
az olimpiai aranyérmét

Fotó: MTI

ÚJPALOTAI JELENTÉS

A TÉMA az új lakótelepen is „a földön hever”. Alig tesszünk pár lépést Tenke Tiborral, a nálunk egészen szokatlan ütemben épülő újpalotai városrész — nyugodtan mondhatnám: város — vezető építészével, a néhol már kiépült utakkal, másutt még homokbuckákkal szegélyezett új házsorok között, nagy ribillióra leszünk figyelmesek. Egész csoport méltatlankodó lakó ácsorog az autót két pályáját elválasztó füves sáv egy pontján, a leendő benzinkút földmunkálatai körül. Felháborodásuk oka, hogy a töltőállomással megkurtyítják a közel s távolban fellelhető egyetlen zöldterületet. (A panaszt egyébként már számos helyre eljuttatták.) Hiába magyarázza a főmérnök, hogy ennek a zöld sávnak csupán forgalomtechnikai meg, persze, szépészeti jelentősége van, a zöldterület a házcsoportok mögött, a hátsó bejáratokhoz kapcsolódik majd, először egy gyalogsé-
tány rendszerrel, amely az iskolákhoz és a gyermekintézményekhez is elvezet és ehhez kapcsolódik lazábban majdan a természetes parkerdő. Ám az újdonsült tele-

pések hisznek, amit látnak, s miután parkerdő egyelőre sehol, elszántan ragaszkodnak minden négyzetméter gyepphez és fűtűlnek a benzinkútra.

NINCS IGAZUK ez esetben, de, hogy máris ilyen határozottsággal védik vélt és nyilvánvaló érdekeiket is, arra mutat, hogy a városias együttélés és együttgondolkodás formái kibontakozóban vannak, még ha először ilyen „sérelemi” ügyekben is.

Egyébként — ha már nyomban a zöldterület, az emberes természetet környezet problémájába botlottunk — hozzátehetem, nem alaptalanul bizalmatlanok a lakótelepek e téren. Itt, Újpalotán is az történt, hogy az építési területbe beékelődött egykori temető fái, bokrainak egy részét már letarolták az építők, pedig a gondosan elkészített építési organizáció eleve figyelembe vette a bájos ligetet és módot nyújtott a megóvására. A hallatlan iramú munkában azonban erre senki sem ügyelt és valószínű, hogy a kivitelezők is meg tudták indokolni, mit miért tettek. Szó ami szó, a

régi liget veszélyben, újnak se híre, se hamva, és ki tudja, mikor jelennek meg majd a városban az első kertészek.

KÜLÖNLEGES HELYET foglal el Újpalota a főváros örvendetesen meggyorsult lakásépítésében s mint kiépülő új városrész sem igen hasonlítható a többi lakótelep-
hez. Már a méretei is megkülönböztetik, hiszen kurta öt esztendő alatt, 1975-ig bezárólag 13 500 lakás kerül itt tető alá — most öt és fél, hatezernél tartanak —, azaz egy Székesfehérvár lélekszámu város nő ki itt a síkságon, amely emberemlékezet óta nem hordott lakótelepülést. A 3-as számú házgyár, amely ezt a kolosszális építkezést teljes szobafal méretű panelekkel és más épületelemekkel táplálja, kellemesebb méretezésű szobák kialakítását teszi lehetővé, mint a régebbi gyárak, külső megjelenésre nézve pedig elrendeztségben, architektúrában és színekben, burkolatban több mint fél tucaat fajta homlokzat kialakítását, amelyek már nagyjából meg is találhatóak a városban. A lakások is meglehetősen vál-

tozatosak, a másfél szobás garzontól a háromszobás, hallos, valóban tágas típusig, amelyeknek csaknem kivétel nélkül az a rendező elvük, hogy egy nagy lakóhelyiséghez — a család közös nappalijához — csatlakoznak a kisebb szobák, félszobák, amelyekben a családtagok elkülönített hálói, dolgozószobái berendezhetők. Sajnos, az 53 négyzetméteres átlagos alapterület nem teszi lehetővé a fekvőhelymentes nappali helyiség kialakítását, amely körül a zavartalanabb családi együttélés, valamint a szeparált munka és pihenés egyaránt megszerveződhetnek.

DE NE BÚJJUNK még be a lakásokba, járjunk egyet, vegyük szemügyre a várost. A házak homlokzata — mint említettem —, kellemesebb képet nyújt, mint a többi házgyári lakótelepen, egészében mégis valami egyhangúság uralkodik rajtuk. Nem nehéz kitalálni, miért. Az épületek, épületsorok tömege túlságosan egyforma, és a tizenegy szintes szabványmagasságot nem törli meg sem alacsonyabb, sem magasabb ház. Magyarazat természetesen akad: a gázzal kapcsolatos szigorú előírások kilóttek egy-két típust, magas házak építése takarékosági okokból szűnhet — csupán egynek a megépülésére van jelenleg kilátás —, ahol pedig egy alacsonyabb épület volna kívánatos, miért ne használnák ki ott is a területet egészen a tizedik emeletig. Így aztán se lejjebb, se feljebb, ami ezen a természeti változatossággal sem szolgáló vidéken bizony egyelőre nem sok városképi élménnyel kecsegtet. Pedig a tervezők — ékesen tanúsítják a változatos loggiákkal, erkélyekkel, kellemesen színezett burkolatokkal variált homlokzatok — mindent elkövetnek, hogy ne fulladjanak érdektelenségbe, unalomba a sajátos vonalvezetésű útvonalak, de hiába — egy-egy „szép” ház kelthet jó benyomást, de ha mind hasonló dimenziójú, akkor közömbösen fut rajtuk végig a szem.

VÁROSKÉPZŐ ERŐKKEL számolhatunk még így is — biztat engem és nyugtatja önmagát is a főépítész —, fel-téve, hogy sikerül belátható

Iskola — kéken

FOTÓ MTI

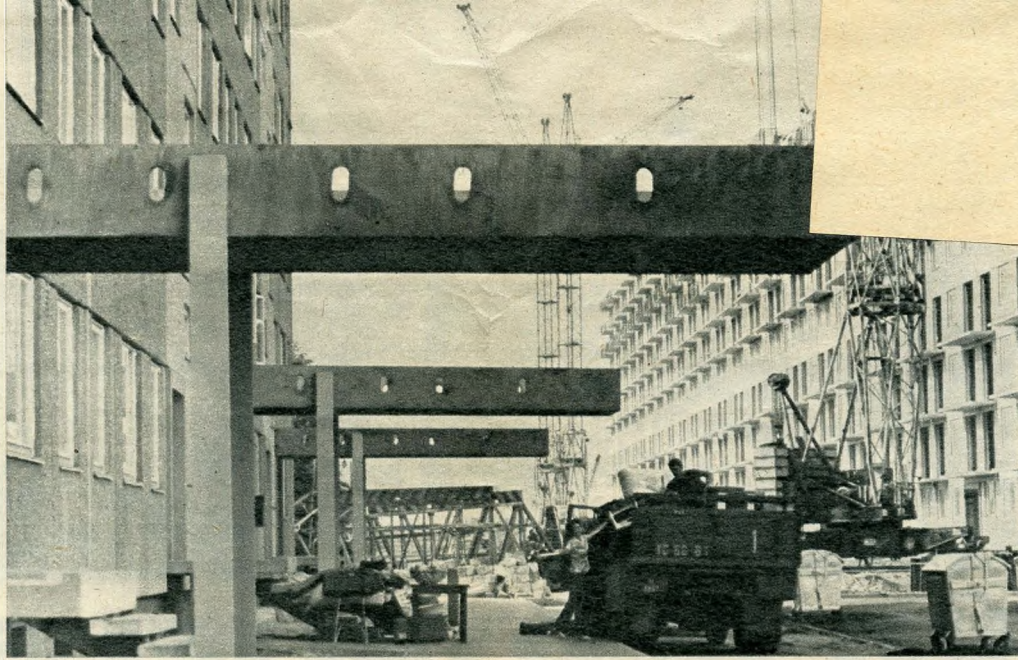

időn belül valóban megnyer-
ni a „városalapítás” gondola-
tának mindazokat az intéz-
ményeket, amelyek üzletek,
áruházak, iskolák, orvosi ren-
delők, éttermek, presszók,
bankok, mozi, kultúrház,
sportpályák, kisebb-nagyobb
szolgáltató üzemek, műhe-
lyek, kölcsonzók, hivatalok,
és isten tudja miféle alakula-
tok — akár kuglipálya, vagy
fagyfaltozó — létesítésével
képesek megteremteni a vá-
ros látványának változatos-
ságát, képesek életet lehelni
a lakásokkal és primér ki-
szolgáló intézményekkel csu-
pán az ottlakásra lehetőséget
nyújtó holt falak közé. És mi-
vel ezek az intézmények épít-
észetileg is változatos kere-
tekbe kínálóznak, egyben
tipikusan városi érdekessé-
ggel szolgálnak majd a járke-
lő számára és nyomban nem
lesz különösebben bántó a la-
kóházak tömegeinek egyfor-
masága. Mint ahogy a Váci
utcában, sőt még a Népköz-
társaság útján sem bámulunk
fel a parkányok magasságá-
ba, mert lekötő figyelmünket
az utcán zajló városi élet száz
meg száz látnivalója, kiraka-
tok, reklámok, pavilonok, ter-
aszok, hirdetőoszlopok, egy-
egy szórakozóhelynek vagy
más közösségi helyiségnek az
utczára is kibuggyanó forgal-
ma és nem kis részben az áll-
landóan sürgő-forgó emberek
látványa, akár egy újságárus
vagy egy virágos stand előtt,
netán egy kis térség, park
idillje és persze az utca szün-
telen forgatagában, tehát ma-
ga a városias módra mozgó,
közlekedő, sietősen céljukhoz
igyekvő, vagy ráérősen sétál-
gató emberek mindig érde-
kes, mindig izgalmas sokasá-
ga.

DE HOGY ILYEN, vagy
megközelítően ilyen élet bon-
tazzék ki, amely még min-
dig nélkülözni fogja a régi,
jól, rosszul kipatinásodott vá-
rosrészek számos vonzását —
ahhoz minden rendű és ran-
gú budapesti szervezetnek,
intézménynek fel kellene fe-
deznie Újpalotát, a három
éven belül fél százazrossé
növekvő várost. Mert a város-
építés szoros értelemben vett
hitelkerete csak a legnél-
külözhetetlenebb intézmé-
nyek megtelepedésére nyújt
lehetőséget. Az építési helyet
a tervezők, építők fenntartot-
ták, lehet tehát jelentkezni!

NEM OK NÉLKÜLI feltétele
mindez az új városrésznél,
amelyet sem tervezői, sem la-
kói nem alvó városnak szán-
tak. Ezen a városfaján
északtól délig túlhaladt már
az idő, a „zöld özvegy”, aki
férje távollétében halálra un-
ja magát a kertvárosban, ép-
pen úgy ítéletet mondott fe-
lette, mint a dolgozni, szóra-
kozni egyaránt a belső vá-
rosrészekbe vágó férfiak és
nők sokasága. Ráadásul Új-
palota jóval tovább esik a
történelmi városközponttól,
mint a korábban épült fő-
városi lakótelepek, ami egy-
akkal több, hogy mielőbb a
legnagyobb mértékben ön-
látó legyen, hogy lakói meg-
szokhassák és megszerethes-
sék.

A lakások adminisztratív
kiutalása, megvétele termé-
szetesen nem jelent feltétele-

Naponta 15 új lakás kerül tető alá

SZALAY ZOLTÁN FELVÉTELEI

nül végleges megtelepedést.
A lakáscsere nélkülözhetetlen
eszköze a családok egészséges
„belerázódásának” a fellel-
hető lakáskeretekbe. Még in-
kább keveselljük is a cserék
mai számát. Az a körülmény,
azonban, hogy a cserélni
szándékozók közül többen ki-
nálnak új lakótelepi lakást,
mint amennyien ezt keres-
nek, és hogy a hirdetési aján-
latokban elég gyakran buk-
kan föl Újpalota neve, min-
denesetre figyelmeztető.

Sétálunk tovább az utcán,
a leendő főútvonalon, ahol már
megépültek a villamosvágá-
nyok — sajnos nem a kéreg
alatt, ahogy tervezték —, a
kétirányú autópálya, egy-egy,
a lakóházakhoz csatlakozó
belső forgalmi sáv és az ab-
ból nyíló autóparkolók, egy-
előre hat lakásonként egy
autó befogadóképességgel.
Legénybíró, Páskomkert, Zsó-
kavári út — olvassuk az izes
helytörténeti utcaneveket a
kapukban, nézelődünk és
közben nemegyszer majd egy-
egy rohanó trailer vagy te-

herautó kerekei alá kerülünk.
Ilyen gyors, szervezett építés
nem folyt még Magyarorszá-
gon. Átlagosan tizenöt lakás
épül meg egy napon — meg-
esik, hogy tizenhét —, min-
den percre kiszámítva, hogy
az évi 3800 meglegyen. Az ég
világon minden ennek van
alávetve. És ez jó is, rossz
is. Némelyek azt mondják,
ez bizony nem nekünk, ma-
gyaroknak való munkatempó.
A rendkívüli feladat, érthető
módon, arra szorítja a kivite-
lezőket, hogy mindig a leg-
egyszerűbb, legsimább meg-
oldást válasszák, hogy egy-
szerűsítsék a maguk dolgát.
Ez jótékony hatással van a
költségekre, de a városépi-
tészetre nem feltétlenül.

Talán nem érdektelen itt pár
szót szólni az olimpiával
együtt az érdeklődés előteré-
re került „olimpiai falu”-ról.
Ezek a lépcsőzetes, teraszos
lakóházak 50 négyzetméte-
renként kb. egymillió forint-
ba kerültek, ami három-
négyeszerese az egy lakásra
jutó újpalotai költségeknek.

Ennyivel pedig korántsem
jobbak a müncheni lakások
— jelentette ki egy építész
barátom, akinek nemrég
módjában volt tanulmányoz-
ni az olimpiai építkezéseket.

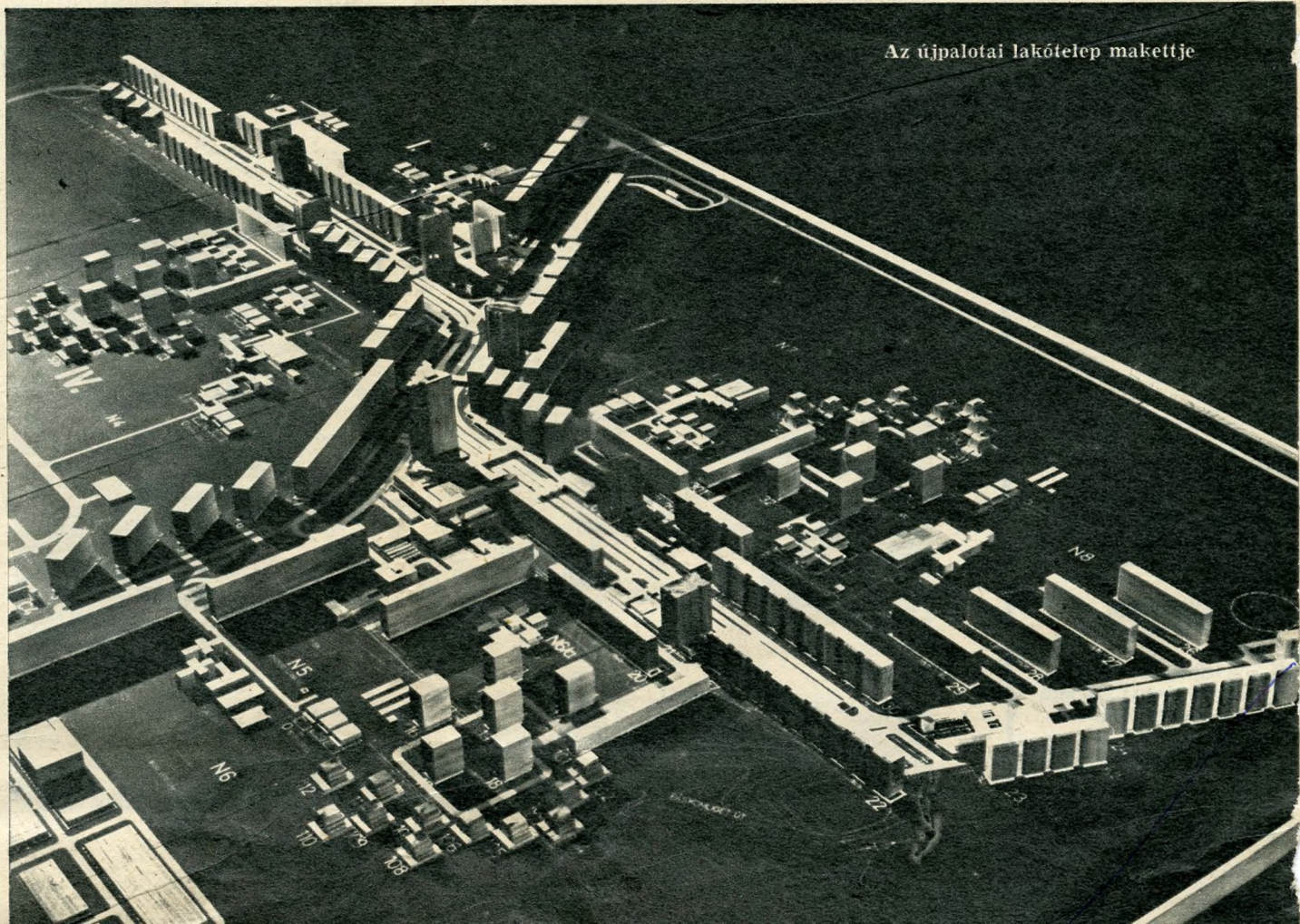
TEHÁT, ZSÓKAVÁRI ÚT...
Nézzünk szét a 38-as szá-
mban. Már amennyire a ház-
kezelőség megbízottja, egy,
a kulcsok révén teljhatalom-
mal rendelkező asszonyt
ezt lehetővé teszi, mert —
mint mondja — nekik nincs
idejük újságírókkal vacakol-
ni. Aztán mégiscsak meg-
enyhül és kinyit egy vadonat-
új másfél, meg egy három-
szobás lakást. A lakóhelyisé-
gekben szürke „faltól falig”
szőnyeg, rajta hullámpapír,
hogy a hivatlan látogatók
össze ne lépkedjék. A tapé-
ták diszkrét, a szemnek kel-
lemes mintázatúak. A kony-
hában és a fürdőszobában
minden beszerelve, sokszor
túlságosan drágán és olykor
feleslegesen. Az importált
egyszerű, tükrös, csempés
üvegpólc, az amúgy is csem-
pézett fürdőszobafalra szerel-

űgy, mint a biztosíték...
ra. A garderober-szekrények
mennyisége viszont imponáló.
Egyáltalán, a lakás már ele-
ve alaposan, talán túlzottan
is meg van szervezve, még ha
a szerelvények, mondjuk, a
kamraszekrény szellőztető
zsaluja, többnyire nem is mű-
ködnek rendeltetészerűen.

AZ ÉLET, a „lakás” tehát így
is, úgy is szereléssel kezdő-
dik, és talán többet is rá le-
het bízni a leendő lakóra. /
közérzet úgyszámátalan t
vábbi tényező függvénye.
fiatalok és az öregek újfa
együttélése, az ismeretség,
a szomszédsággal, vagy az
akaratlan, kényszerű elzár-
kozás, mind-mind csak ez-
után lepi meg meg az itte-
nieket. Hogyan érzik majd
magukat Kovácsék a tizedik
emeleten? — egyelőre nem
lehet tudni. Most még min-
denesetre örülnek az össz-
komfortnak, a meleg víz-
nek... Még inkább az jár a
fejükben, ami van, és kevés-
bé az, ami nincs.

De az ember — az új lakás-
hoz jutott ember is — ha úgy
tetszik, hálátlan, feledékeny;
mindent gyorsan megszokik,
főleg a jót. És sorsa jobbra
fordulásának másnapján már
hajlamos a boldogtalanságra.
Márpedig a tét ezúttal rend-
kívüli. Azt mondtuk, egy öt-
venezres város, egy Székes-
fehérvár... Amaz ezeréves
organikus fejlődés során ju-
tott el a mához. Ez — Új-
palota — több esztendő alatt
futja be — bizonyos értele-
mben — ugyanezt az utat. Ez
csodálatos és félelmetes is
egyben. Azt hiszem, joggal
csodáljuk, de joggal féltjük
is Újpalotát.

BALOG JÁNOS

Az újpalotai lakótelep makettje